

Posudek na magisterskou práci Dariny Bártové: Duchovní doprovázení

Diplomová práce Dariny Bártové má 104 stran a dalších třináct stran příloh. Je rozdělena do sedmi částí. Po úvodu, kde autorka definuje cíl práce – komplexním způsobem uvést čtenáře do tématu duchovního doprovázení, následuje kapitola věnovaná terminologii, která se v této oblasti užívá, biblickým příkladům, teologickým a psychologickým předpokladům a vymezení duchovního doprovázení. Třetí kapitola přináší množství krátkých historických sond. Čtvrtá kapitola se zabývá nároky na doprovázejícího, formami a obsahem duchovního doprovázení dnes, specifickými skupinami a patologií duchovního doprovázení. Také pátá kapitola se věnuje současnosti, tentokrát však spíše sociologicky. Autorka podnikla průzkum mezi jednotlivými církvemi o tom, zda jejich členové vědí, co je to duchovní doprovázení, zda je využívají či praktikují nebo chtějí využívat. Šestá kapitola představuje závěr a pod číslem sedm najdeme pětistránkovou bibliografii. Přílohy jsou dvě, první zahrnuje dvě verze autorčiny ankety, jednu pro katolické a druhou pro protestantské církve; druhá příloha shrnuje data jednotlivých církevních společenství.

Není pochyb o tom, že autorka vykonala velké množství práce. Vzhledem k nárokům na magisterskou práci, nadstandardní. Přesto výsledek působí rozpačitě. První problém spatřuji v samotném cíli práce. Napsat „komplexní úvod do tématu“ (str.6) je náročný úkol pro učitele, který v této oblasti učil a působil léta, pro studentku magisterského studia, domnívám se, úkol nemožný. Cíl práce by měl být specifitější. Práce více zaměřená na některý z problémů kterým se takto autorka nemůže věnovat dost podrobně. Práce by pak mohla jít více do hloubky a méně do šířky.

Poznámky k jednotlivým kapitolám pak zrcadlí tuto mou hlavní výhradu. Druhá kapitola kolísá mezi tím, zda chce pojednávat o pojmu duchovního vedení nebo o praxi duchovního vedení. Domnívám se, že definiční části by prospělo výrazné zkrácení – stačilo by nabídnout vlastní pracovní definici a odkázat k pramenům, z nichž vychází – do poznámek pod čarou dát alternativy – a odkazy k literatuře. Biblická a teologická část je naopak moc krátká a uchopená spíše jako dokumentační materiál než jako analýza textů, která by čtenáři dala nahlédnout do hloubky a bohatství významu. Část věnovaná vymezením by také asi šla zredukovat na pár poznámek pod čarou, takto na krátkém prostoru katechismově shrnuje další velká témata (vztah k jiným náboženstvím, psychoterapii, svátosti smíření) a spíše než by diskusi otevírala, uzavírá ji svým implicitním postojem: takto věci jsou. Čtenáře může těžko nenapadnout otázka: Opravdu? Takto přehledně?

Třetí kapitola se pokouší o krátké dějiny spirituality. Autorce budiž ke cti, že přečetla velké množství pramenů. Neříká však, proč si vybrala právě tyto příklady a ne jiné. Sond je příliš mnoho. Jsou opět krátké, často většinu prostoru zabere vysvětlení, o koho se jednalo, nebo nějaké jiné trochu související zajímavé téma (např. vznik františkánských terciářů – str.29 – nebo cíl a forma ignaciánských exercicií – str. 33-35) a méně se dostaneme k detailu týkajícímu se hlavního tématu práce, duchovnímu doprovázení. Výjimku zde tvoří str. 25, částečně str. 27, které jsou zajímavé právě tím, že v větší blízkosti smíme zahlédnout co to, čemu dnes říkáme duchovní doprovázení, v případě poustních otců nebo keltských křesťanů vlastně bylo.

Čtvrtá kapitola je s hlavním tématem svázána zřetelněji, ale ani ona se nevyhne šírce, která je jí na obtíž. Kapitola je méně zakotvena v pramenech, často autorka čerpá ze své vlastní

zkušenosti – ale ne vždy s kritickým odstupem. Její tvrzení jsou, vzhledem k malé podloženosti, příliš silná (viz str. 53 -57).

Pátá kapitola klade na autorku další nároky, zvládnout kvantitativní i kvalitativní metody sociologického průzkumu. Autorka je s nimi obeznámena. Ale opět se nechá zlákat k typu průzkumu, který většinou dělají týmy odborníků. A to je na kapitole znát. Problémy, kterým se autorka věnuje, jsou zajímavé a neprobádané, zda jsou u nás známy pojem a praxe duchovního vedení. Výběr míst a osob však není vždy reprezentativní (viz např. str. 70) – což vede k otázce, jakou výpovědní platnost výsledky ankety mají. Bylo by dobré zdůraznit provizorní povahu takového výzkumu. Kapitulu pak zkrátit. Zbytečně dlouhá jsou představení jednotlivých církví – poznámky pod čarou s odkazy by práci odlehčily. Na str. 58 by navíc v poznámce mělo být, podle jakého kritéria autorka vede dělicí čáru mezi katolickými a protestantskými církvemi. Nestací, že je zmíněno v závěru na str. 94.

Poměrně rozsáhlé závěry shrnují příspěvky jednotlivých kapitol, ale zároveň znovu upozorňují na přílišnou šířku a příliš malou hloubku práce.

Co se klasifikace týče, doporučuji zohlednit opravdu velké množství práce, které autorka do tohoto projektu vložila. Dále také to, že se věnuje oblasti, která je v našem prostředí hodně zanedbávaná. Doporučuji hodnotit ne hůře než stupněm C – a dát možnost, aby v ústní obhajobě autorka využila poznatků, které svým důkladným studiem nabyla a případně celkovou klasifikaci zlepšila.

V Praze, 20.4.2006

Ivana Noble